

AAKKOSELLINEN LUETTELO MIKROBIEN JA INFEKTIOSAIRAUKSIEN KOHDALLA NOUDATETTAVISTA VAROTOIMISTA

Jos infektiota/ sairautta ei ole luettelossa, potilaan hoidossa käytetään pääsääntöisesti tavanomaisia varotoimia.

Infektio/ sairaus

Suositus (tavanomaisten varotoimien lisäksi)

A

Absessi

Jos eritteet tahraavat ympäristöä, kosketusvarotoimet.
Muuten tavanomaiset varotoimet.

Acinetobacter baumannii, Acin MDR

Kosketusvarotoimet

Adenovirusinfektio

Sairaalahoidossa/osastolla pisara- ja kosketusvarotoimet.
Muuten pisaravarotoimet. Ks. Adenovirus-ohje

Apinarokko

Ks. M-rokko

A-streptokokki

Ks. Streptokokki, ryhmä A (Str. pyogenes)

C

Candida auris

Kosketusvarotoimet, ks. tarkemmin C. auris-ohje.
Konsultoi infektiolääkärää.

Clostridioides difficile
(ent. clostridium difficile)

Kosketusvarotoimet oireiden ajan ja 2 vrk oireiden loputtua.
Ks. Clostridioides difficile -ohje

Covid-19

Pisaravarotoimet, ks. Covid-19-ohjeet.

Coxsackievirusinfektio

Ks. enterovirusinfektio

CPE (karbapenemaasia tuottava
enterobakteeri)

Kosketusvarotoimet, ks. CPE-ohje.

Creutzfeld-Jakobin tauti

Erytistoimet instrumenttien osalta, muuten tavanomaiset
varotoimet, konsultoi infektiolääkärää. Ks. CJD-ohjeet

Cytomegalovirusinfektio

Tavanomaiset varotoimet.

Cryptosporidium

Tavanomaiset varotoimet.

| | |
|---|---|
| Sijainti: Intra/internet | Hyväksytty pvm: 3.12.2025 |
| Hyväksyjä: Infektiolääkäri Anneli Harjunpää | Laatija: Tartuntataudit ja infektioiden torjuntayksikkö |

D

Difteria Ks. kurkkumätä.

E

Echovirusinfektio Ks. enterovirusinfektio.

EHEC Lastenosastoilla ja inkontinenteilla: kosketusvarotoimet.
Muilla: tavanomaiset varotoimet, mielellään 1hh ja oma WC.
Konsultoi infektiolääkärä. Ks. THL:n EHEC-ohje.

Enterovirusinfektio Lastenosastoilla: kosketusvarotoimet.
Muilla: tavanomaiset varotoimet.

ESBL E.coli Jos inkontinentti, sekava, alle 7-vuotias tai
kyseessä riskiosasto: kosketusvarotoimet
Muilla: tavanomaiset varotoimet.

ESBL Klebsiella pneumoniae Kosketusvarotoimet, ks. ESBL-Klebsiella_-ohje.

Epiglottiitti Pisaravarotoimet, ks. Haemophilus influenzae B.

G

Gastroenteriitti Kosketusvarotoimet,
ks. Norovirus- ja Clostridioides difficile-ohjeet

Giardiaasi Jos eritteet tahraavat ympäristöä: kosketusvarotoimet
Muutoin: tavanomaiset varotoimet.

H

Haavainfektio Jos eritteet tahraavat ympäristöä: kosketusvarotoimet
Muutoin: tavanomaiset varotoimet.

Haemophilus influenzae B Pisaravarotoimet 24 h tehoavan mikrobilääkehoidon
aloituksesta (meningiitti, pneumonia, epiglottiitti).

Hepatiitti A 1hh, jossa oma wc.
Lastenosastoilla ja inkontinenteilla: kosketusvarotoimet
Muilla: tavanomaiset varotoimet, konsultoi arkena
hygieniahoitajaa.

Hepatiitti B ja C Tavanomaiset varotoimet.

| | |
|---|---|
| Sijainti: Intra/internet | Hyväksytty pvm: 3.12.2025 |
| Hyväksyjä: Infektiolääkäri Anneli Harjunpää | Laatija: Tartuntataudit ja infektioiden torjuntayksikkö |

| | |
|--------------------------------------|--|
| Hepatiitti E | Tavanomaiset varotoimet. |
| Herpes simplex | Yleistynyt infektio oireiden ajan: kosketusvarotoimet, Muutoin: tavanomaiset varotoimet. |
| Herpes zoster | Ks. vyöruusu. |
| Hinkuyskä, pertussis | Pisaravarotoimet 5 vrk tehoavan mikrobilääkehoidon aloituksesta, ks. THL:n hinkuyskäohje. |
| HIV | Tavanomaiset varotoimet. |
| I | |
| Ihoinfektio | Jos eritteet tahraavat ympäristöä: kosketusvarotoimet Muuten: tavanomaiset varotoimet. |
| Influenssa | Pisaravarotoimet 5 vrk oireiden alusta tai 3 vrk lääkehoidon alusta, immuunipuutteisten osastoilla koko hoitajakson ajan. Ks. Kausi-influenssa-ohje |
| Isorokko (variola) | Ilma- ja kosketusvarotoimet, konsultoi infektio lääkäriä. |
| K | |
| Kampylobakteeri (Campylobacter) | Lastenosastoilla ja inkontinenteilla: kosketusvarotoimet Muilla: tavanomaiset varotoimet, 1hh ja oma WC. |
| Keuhkokuume (pneumonia) | Tavanomaiset varotoimet. |
| Kihomadot | Tavanomaiset varotoimet. |
| Klamydiakuume (Chlamydia pneumoniae) | Tavanomaiset varotoimet. |
| Kolera | Tavanomaiset varotoimet, 1hh ja oma WC. |
| Koronavirus | Ks. Covid-19 ohjeet. |
| Kuppa (syfilis, lues) | Tavanomaiset varotoimet. |
| Kurkkumätä (difteria) | Nielumuoto: pisaravarotoimet, kunnes vähintään 24 h kuluttua mikrobilääkehoidon loppumisesta 24 h välein otetut 2 viljelyä ovat negatiiviset. Ihomuoto: Kosketusvarotoimet, kunnes vähintään 24 h kuluttua mikrobilääkehoidon loppumisesta 24 h välein otetut näytteet ovat negatiiviset. |

| | |
|---|---|
| Sijainti: Intra/internet | Hyväksytty pvm: 3.12.2025 |
| Hyväksyjä: Infektiolääkäri Anneli Harjunpää | Laatija: Tartuntataudit ja infektioiden torjuntayksikkö |

L

| | |
|-----------------------------------|--|
| Lapsihalvaus (poliomyeliitti) | Pisaravarotoimet |
| Lavantauti | Ks. Salmonella typhi |
| Legionella pneumophila | Tavanomaiset varotoimet, konsultoi legionellatapauksista infektio­lääkäriä |
| Lude | Tavanomaiset varotoimet, ks. Lude-ohje |
| Listeria (Listeria monocytogenes) | Tavanomaiset varotoimet Konsultoi infektio­lääkäriä, ks. THL:n listeriaohje |

M

| | |
|--|---|
| Malaria | Tavanomaiset varotoimet |
| MDRs (moniresistentti gram-negatiivinen sauvabakteeri) | Kosketusvarotoimet |
| Meningiitti | Hoidetaan aluksi pisaravarotoimien mukaan. Kun taudinaiheuttaja on selvillä, potilas, jolla on meningokokin tai Haemophilus influenzae b:n (Hib) aiheuttama meningiitti, hoidetaan pisaravarotoimet 24 h tehoavan mikrobilääkehoidon aloituksesta. Konsultoi infektio­lääkäriä. Muut aiheuttajat: tavanomaiset varotoimet. |
| Meningokokki | Pisaravarotoimet 24 h tehoavan mikrobilääkehoidon aloituksesta, kun meningokokki on eristetty normaalista steriilistä paikasta (esim. likvor ja veri). Konsultoi infektio­lääkäriä. |
| M-rokko | Kosketus-, pisara- ja ilmavarotoimet. Konsultoi M-rokko-epäilyssä infektio­lääkäriä. |
| MRSA | Kosketusvarotoimet, ks. MRSA-ohje |
| Mykoplasma pneumoniae | Tavanomaiset varotoimet |
| Märkärupi (Impetigo) | Lastenosastoilla: kosketusvarotoimet Muuten: tavanomaiset varotoimet |

N

| | |
|-------------|--|
| Neutropenia | Tavanomaiset varotoimet, 1h ja oma WC. |
|-------------|--|

| | |
|--|--|
| Sijainti: Intra/internet | Hyväksytty pvm: 3.12.2025 |
| Hyväksyjä: Infektio­lääkäri Anneli Harjunpää | Laatija: Tartuntataudit ja infektio­iden torjuntayksikkö |

| | |
|--|---|
| Norovirus | Kosketusvarotoimet oireiden ajan ja 2 vrk oireiden loputtua, ks. Norovirus-ohje |
| P | |
| Painehaava | Jos runsaasti erittävä haava: kosketusvarotoimet Muuten: tavanomaiset varotoimet. |
| Palovammat | Jos runsaasti erittävä: kosketusvarotoimet Muuten: tavanomaiset varotoimet. |
| Parvorokko (parvovirus B 19) | Immuunipuutteisilla koko hoitajakson ajan: pisaravarotoimet Muuten: tavanomaiset varotoimet. |
| Pemfigus neonatorum | Kosketusvarotoimet. |
| Pernarutto (Bacillus anthracis) | Ks. HUS tartuntatautien pernarutto-ohjeet. Konsultoi infektio lääkäriä |
| Pikkulavantauti | Ks. Salmonella paratyphi |
| Pneumocystis jirovecii | Tavanomaiset varotoimet. |
| Pseudomonas aeruginosa | Jos näytevastauksissa/riskitiedoissa " <u>PseudMDR</u> " tai erittävä haava: kosketusvarotoimet. Muuten: tavanomaiset varotoimet. |
| R | |
| Rabies | Ks. Vesikauhu |
| Respiratory syncytial virus (RSV) | Lastenosastoilla sekä immuunipuutteisten osastoilla: pisara- ja kosketusvarotoimet 10 vrk oireiden alusta. Muuten: pisaravarotoimet 7 vrk ajan oireiden alusta. Yhden hengen huone/tilavarotoimet (ei samaan huoneeseen immuunipuutteisen kanssa). |
| Ripuli | Ks. Norovirus- ja Clostridioides difficile-ohjeet |
| Rutto (Yersinia pestis) | Ks. HUS tartuntatautien Rutto-ohje, konsultoi infektio lääkäriä |
| S | |
| Salmonellainfektiot | Lastenosastoilla ja inkontinenteilla: kosketusvarotoimet Muilla: tavanomaiset varotoimet, 1hh ja oma WC. |
| Salmonella paratyphi (pikkulavantauti) | Tavanomaiset varotoimet, 1hh ja oma WC, ks. THL:n lavantauti- ja pikkulavantautiohje |

| | |
|---|---|
| Sijainti: Intra/internet | Hyväksytty pvm: 3.12.2025 |
| Hyväksyjä: Infektioylikäsi Anneli Harjunpää | Laatija: Tartuntataudit ja infektioiden torjuntayksikkö |

| | |
|--|---|
| Salmonella typhi (lavantauti) | Tavanomaiset varotoimet, 1h ja oma WC. ks. THL:n lavantauti- ja pikkulavantautiohje |
| Shigella | Lastenosastoilla ja inkontinenteilla: kosketusvarotoimet Muilla: tavanomaiset varotoimet, 1h ja oma WC |
| Silmän sidekalvon tulehdus (Konjunktiviitti) | Tavanomaiset varotoimet |
| Sikotauti (parotiitti) | Pisaravarotoimet 9 vrk sylkirauhasturvotuksen alusta. |
| Staphylococcus aureus -märkärupi | Tavanomaiset varotoimet. Kosketusvarotoimet lastenosastoilla. |
| Streptokokki, ryhmä A (Str. pyogenes) | |
| <ul style="list-style-type: none"> Teho-osastolla hoidettava palovamma tai iho-infektio | Kosketus- ja pisaravarotoimet 24h ajan tehoavan hoidon alusta |
| <ul style="list-style-type: none"> Muu runsaasti erittävä iho- tai pehmytkudosinfektio | Kosketus- ja pisaravarotoimet 24h ajan tehoavan hoidon alusta. |
| <ul style="list-style-type: none"> Tonsilliitti tai tulirokko lapsella | Pisaravarotoimet 24h ajan tehoavan hoidon alusta |
| <ul style="list-style-type: none"> Muut A-streptokokki-infektiot | Tavanomaiset varotoimet |
| Strongyloides | Kosketusvarotoimet, konsultoi infektio lääkäriä. |
| Syyhy (scabies) | Kosketusvarotoimet 24 h ensimmäisen hoitokerran päättymisestä, ks. Syyhy-ohjeet. |
| T | |
| Tuberkuloosi | |
| <ul style="list-style-type: none"> Tartuntavaarallinen hengitysteiden tuberkuloosi | Ilmavarotoimet, konsultoi keuhko- tai infektio lääkäriä |
| <ul style="list-style-type: none"> Muu kuin hengitysteiden tuberkuloosi | Ilma- ja kosketusvarotoimet aerosolia tuottavien hoitojen yhteydessä, muuten yleensä tavanomaiset varotoimet. Konsultoi keuhko- tai infektio lääkäriä. |
| Tuhkarokko (morbilli) | Ilma- ja kosketusvarotoimet kunnes kulunut 4 vrk ihottuman puhkeamisesta. Konsultoi infektio lääkäriä. |
| Tulirokko (scarlatina) | Ks. Streptokokki, ryhmä A |

| | |
|---|---|
| Sijainti: Intra/internet | Hyväksytty pvm: 3.12.2025 |
| Hyväksyjä: Infektioylikäsi Anneli Harjunpää | Laatija: Tartuntataudit ja infektioiden torjuntayksikkö |

Täit (pedikuloosi)

Tavanomaiset varotoimet, ks. Täit-ohje.

V

Verenvuotokuumeet

Ks. HUS tartuntatautien Ebola, verenvuotokuumeet -ohjeet

Vesikauhu (rabies)

Ks. HUS tartuntatautien rabies-ohjeet

Vesirokko (varicella)

Ilma- ja kosketusvarotoimet kunnes rakkulat ovat kuivuneet.

Vesirokkopneumoniitti

Ilma- ja kosketusvarotoimet koko hoitajakson ajan.

Vihurirokko (rubella)

Pisaravarotoimet 7 vrk ihottuman alusta.

VRE

Kosketusvarotoimet, ks. VRE-ohje

Vyöruusu (Herpes zoster)

Paikallinen immuunipuutteisilla: Ilma- ja kosketusvarotoimet kunnes rakkulat kuivuneet.

Paikallinen muilla potilailla: tavanomaiset varotoimet, jos vyöruusualue peitettynä. Jos ei voida peittää (esim. kasvoissa), kosketusvarotoimet.

Yleistynyt vyöruusu: tarkoittaa tapauksia, joissa vyöruusun aiheuttamat rakkulat leviävät tavallista laajemmin, muistuttaen vesirokkoa. Ilma- ja kosketusvarotoimet kunnes rakkulat kuivuneet.

Y

Yersinia

Lastenosastoilla ja inkontinenteilla: kosketusvarotoimet

Muilla: tavanomaiset varotoimet, 1hh ja oma WC.

| | |
|---|---|
| Sijainti: Intra/internet | Hyväksytty pvm: 3.12.2025 |
| Hyväksyjä: Infektiolääkäri Anneli Harjunpää | Laatija: Tartuntataudit ja infektioiden torjuntayksikkö |